

Nr 54

Utlåtande i anledning av motion om ändring av bestämmelserna angående tid för jakt.

Tredje lagutskottet har behandlat en inom riksdagens andra kammare väckt och till lagutskott hänvisad motion, nr 618 av herrar *Wikner* och *Nilsson* i Östersund.

I motionen hemställas

»att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av jaktstadgans 4 paragraf andra stycket, att bestämmelsen blir tillämplig endast vid jakt av storvilt.»

I ärendet har inkommit skrift från Jägarnas riksförbund.

Gällande bestämmelser

Genom *kungörelsen den 8 december 1967 (nr 769) om ändring i jaktstadgan den 3 juni 1938* har bland annat reglerna om nattjakt ändrats. De nya bestämmelserna, som trädde i kraft den 1 januari 1968, finns i 4 § andra stycket jaktstadgan och säger att under tiden mellan solens nedgång och en timme före solens uppgång är jakt med skjutvapen förbjuden, om annat ej följer av 7 § 1 mom. Enligt detta lagrum får länsstyrelsen medge undantag från 4 § andra stycket för att ge möjlighet till viss jakt, tillgodose jaktvårds- eller naturvårdsintresse eller motverka viltskador, allt i den omfattning och på de villkor naturvårdsverket bestämmer.

Nattjaktförbudet gäller alltså i princip alla viltarter i hela riket och under hela jaktåret, vilket innebär en ändring i förhållande till vad som gällde tidigare. Dessutom räknas natt numera från solens nedgång och inte som tidigare först från en timme efter solnedgången.

Straff för överträdelse av nattjaktförbudet finns bestämt i 29 § 2 mom. Av allmänna rättsgrundsatser följer emellertid att förbudet inte behöver iaktas vid befogat eftersök av sårat vilt (jfr 3 §).

Motionen

Motionärerna framhåller att de införda bestämmelserna om ett visst klockslag då skjutvapen får användas vid jakt av både storvilt och småvilt leder till onödig irritation och osämja bland jägarna och tillika i vissa fall till oförskyllda åtal för överträdelse av jaktstadgans föreskrifter.

Motionärerna anför följande exempel. Ett jaktlag har avslutat sin småviltjakt för dagen och är på hemväg. Några skott hörs och vid närmare undersökning befinns det att en jägare i ett annat jaktlag skjutit en räv eller något annat småvilt några minuter efter den tid då jakt med skjutvapen lagenligt är tillåten. Jägaren blir anmäld och åtalas och kan straffas för brott mot 4 § andra stycket.

Motionärerna framhåller att möjlighet finns att enligt 7 § 1 mom. söka tillstånd hos länsstyrelsen som kan medge undantag från 4 § andra stycket. Enligt vad motionärerna erfarit har några län redan medgivit sådant tillstånd och troligen torde detta efterföljas av flera län. Om undantag skulle meddelas i alla län, vilket motionärerna anser vara troligt, har bestämmelsen enligt dem inget berättigande.

Motionärerna anför avslutningsvis att de eftersträvar att jakten skall få en mera demokratisk utformning. Jaktstadgans bestämmelser bör därför ej ge upphov till onödig irriation samt till åtal för i övrigt laglydiga viltjägare.

Enligt motionärerna bör därför paragrafen ändras så att den ej gäller småvilt utan endast storvilt, exempelvis älg, hjort, rådjur etc.

Nattjaktförbudets tidigare utformning m.m.

Förbud mot jakt nattetid återfinns i de flesta länders jaktlagstiftning. I svensk lagstiftning infördes ett begränsat förbud år 1938. Förbudet fick sin plats i 2 § i den detta år utfärdade jaktstadgan. I stadgandets *första stycke* föreskrevs att jakt efter älg, hjort eller rådjur ej fick idkas under annan tid av dygnet än från och med en timme före solens uppgång till och med en timme efter dess nedgång, om det ej var fråga om uppsparande och dödande av sårat djur. Vad sålunda stadgats om jakt efter älg, hjort och rådjur skulle enligt *andra stycket* i paragrafen i Gotlands, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län också gälla jakt efter annat vilt.

Om motivet till förbudet mot nattjakt anfördes följande i det år 1936 avgivna *betänkandet med förslag rörande jaktlagstiftningsfrågor* (SOU 1936: 38).

Ett förbud mot jakt nattetid, varmed bör förstås den tid som ligger mellan en timme efter solens nedgång och en timme före dess uppgång, kan anses befogat dels ur humanitär synpunkt, dels ock såsom innebärande ett medel att försvåra olovlig jakt. Ett allmänt förbud mot sådan nattjakt kommer emellertid att omöjliggöra bland annat vissa former av jakt efter skadliga rovdjur såsom grävling och räv och det kan dessutom i de nordliga delarna av landet, där under sommarhalvåret för jakt tillräckligt ljus råder under större del av dygnet än nyss nämnts, tänkas medföra åtskillig annan olägenhet och risk för ofrivilliga lagöverträdelser. Den humanitära synpunkten gör sig med särskild styrka gällande i fråga om jakten efter älg,

hjort och rådjur och som jakt efter dessa djur är tillåten allenast under tid av året, då även klara kvällar skymning inträder tämligen snabbt efter solnedgången, synes något lojalt intresse icke trädas för nära genom ett hela riket omfattande förbud mot jakt nattetid efter nämnda djurarter. Längre synes man emellertid av nyssberörda skäl icke böra gå i fråga om de norra och mellersta delarna av landet. Vad åter beträffar förhållandena i de tre sydligaste länen är det givet, att även där behovet att efterhålla t. ex. grävling och räv kan tänkas göra ett förbud mot nattjakt mindre lämpligt. I dessa län bedrivs emellertid, beroende på den förhållandevis rika villebrådstillgången, en synnerligen omfattande och förhärjande olovlig jakt, som numera ofta försiggår nattetid. Ur allmän jaktvårdssynpunkt synes det därför önskvärt, att intet medel som kan tänkas bidra till att försvåra denna olovliga hantering lämnas oförsökt, även om därav någon olägenhet i annat avseende kan följa. Då i nämnda län kravet på förbud mot jakt nattetid omfattas av en enhällig opinion bland jaktvårdarna och jämväl av många andra, har utredningsmannen föreslagit en utsträckning av förbudet mot att nattetid jaga älg, hjort och rådjur till att i dessa tre län omfatta jämväl jakt efter annat villebråd.

Såsom framgår av det anförda föreslogs i betänkandet att totalt förbud mot jakt nattetid skulle gälla i Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län. Blekinge län bortföll emellertid under behandlingen i Kungl. Maj:ts kansli och i stället tillades Gotlands län.

Sedermera undergick paragrafen en del ändringar. Sålunda utsträcktes det totala nattjaksförbudet till att omfatta också Hallands län från och med den 1 juli 1944 samt Skaraborgs och Blekinge län från och med den 1 januari 1964. För att möjliggöra bekämpning av skadegörande harar i fruktodlingar och plantskolor vidtogs vidare med tillämpning från och med den 15 juli 1943 en ändring i 2 § andra stycket, som innebar att det under vissa förutsättningar blev tillåtet att i län med totalt nattjaksförbud fälla hare inom sådana anläggningar under hela dygnet under tiden 1 januari—15 april. Denna bestämmelse upphörde emellertid med utgången av år 1963 då den ersattes med föreskrifter om ett licensförfarande, som också omfattade jakt efter ett par andra djurarter. Ändringen skedde genom kungörelse den 6 december 1963 (nr 607). Genom denna fick också paragrafen ny utformning. Bestämmelserna om licensförfarandet upptogs i paragrafens andra stycke och innebar att länsstyrelsen i län med totalt nattjaksförbud skulle äga medge undantag från förbudet i fråga om räv, mink eller hare för att tillgodose jaktvården eller motverka viltskador. Vid beviljandet av undantag från förbudet skulle länsstyrelsen samråda med lämplig jaktvårdssammanslutning i länet.

Jaktutredningen m.m.

Åtskilliga framställningar med förslag till ändringar i 2 § har gjorts under årens lopp. Några av dessa har tillgodosetts i och med den ändring av 2 §, som vidtogs genom kungörelsen den 6 december 1963.

Övriga ändringsförslag har 1949 års jaktutredning haft att ta ställning till. — Förslagen redovisas i jaktutredningens den 17 maj 1966 avgivna betänkande »Jaktstadgan m.m.» (SOU 1966: 46) s. 52 ff. De avsåg alla en skärpning av nattjaktförbudet. I betänkandet erinras emellertid om att jaktutredningen år 1951 var inne på tanken att mildra det totala nattjaktförbud, som då gällde i Gotlands län, de båda Skåne-länen och Hallands län. Den dåvarande utredningsmannen lät nämligen genom Svenska jägareförbundet till länsföreningarna i dessa län och i Blekinge län ställa frågan om det totala förbudet skulle kunna upphävas beträffande småviltet. Ett motiv för sådan åtgärd angav han vara, att förbudet inte torde respekteras av jägarna, vilket bland annat tagit sig uttryck i sträckskyttet på änder under hösten.

Länsföreningen på Gotland var av den meningen att förbudet utan större men för jaktvården kunde upphävas beträffande småviltet. De övriga föreningarna avstyrkte bestämt.

Skånska jägarsällskapet anförde bland annat att det år 1938 för Skånes del genomförda nattjaktförbudet som väntat visade sig medföra en stark ökning inte minst av småviltstammarna. Förbudets upphävande skulle med all säkerhet leda till en avsevärd nedgång av dessa. För fasanstammen skulle inverkan bli förödande, om mindre nogräknade jägare skulle er-hålla laglig möjlighet att idka jakt å fasan på nattkvist. Likaså skulle med all säkerhet jakt på exempelvis hare från bil komma att avsevärt ökas. Sällskapet framhöll vidare att lojala jägare utan tivel följt de gällande bestämmelserna. Det framförda motivet för förbudets upphävande syntes sällskapet föga bärkraftigt. Att ett fåtal jägare överträdde bestämmelserna kunde knappast vara en godtagbar anledning till att avskaffa dessa.

Länsföreningen i *Halland* framförde liknande synpunkter. Ifråga om förhållandena innan det totala nattjaktförbudet utsträcktes till att omfatta länet påtalade föreningen härjämte huru innehavare av småställen i närheten av större gårdar lät kål stå ute och sköt massor av harar på nätterna.

I *Blekinge län* gällde vid ifrågavarande tid inte totalt förbud mot nattjakt. Länsföreningen hördes emellertid och yttrade bland annat att det skulle vara olyckligt att upphäva förbudet, eftersom detta skulle resultera i en starkt ökad jakt under kvällstimarna. Man hade enligt föreningen anledning befara, att denna jakt skulle leda till nedskjutning av en massa fågel, som helt enkelt inte skulle återfinnas.

Länsföreningen på *Gotland* var som nämnts av annan mening och yttrade, att fördelen med nattjaktförbudet på Gotland endast torde vara, att det i någon mån begränsade okynnesjakt på änder och sjöfågel under den mörka delen av dygnet. Nackdelarna var däremot flera, åtminstone för den lojale jägaren, vilken förhindrades att skjuta räv för åtel, skadegörande fälthare och vildkanin under månnsken samt att beskatta and-

stammen genom sträckskytte. Brott mot förbudet var svåra att bevisa och få lagligen beivrade, varför ett fortsatt vidhållande av detsamma kunde skapa sidvördnad för lagbestämmelsen.

Jaktutredningen framhöll i 1966 års *betänkande* att nattjaktförbud med i princip samma syfte som det då gällande utan tvivel erfordras också framdeles. Utredningen ansåg det emellertid ofrånkomligt med en viss anpassning till den utveckling, som efter förbudets införande ägt rum i fråga om både villebrådet och jaktformerna. Annars skulle man riskera att förbudet i vissa fall kunde komma att framstå som meningslöst och därigenom fresta även den eljest lojale till överträdelse.

Jaktutredningen erinrade om att det för riket i dess helhet gällande förbudet träffade hjortdjuren, d.v.s. älg, kronhjort, dovhjort och rådjur. Rörande dessa djur hade utredningen funnit att skedd utveckling framtvingade skilda bestämmelser för å ena sidan älgen samt å den andra de övriga hjortdjuren. Härigenom skulle det också, enligt utredningens mening, bli möjligt att bedöma de lämpliga tidsangivelserna för älgjaktens påbörjande och avslutning helt oberoende av vad som kunde finnas ändamålsenligt ifråga om rådjur och hjort.

Ifråga om jakten efter *älg* framhöll utredningen inledningsvis, att den legala älgavskjutningen årligen uppgick till ungefär 7 000 djur då nattjaktförbudet infördes. Vid tiden för betänkandets avgivande penklade antalet skjutna älgar kring 30 000-strecket. Hur många jägare som deltog i 1930-talets jakter var enligt utredningen svårt att ange. Av jaktkortsstatistiken kunde man sluta att antalet deltagare i älgjakten numera brukar uppgå till inemot 200 000. Utredningen ansåg det väl känt att långt ifrån alla som deltar i jakten efter älg besitter det omdöme och den besinning som kan fordras. Vidare brukade enligt utredningen anhopningen av skyttar på relativt små arealer vara betydande. Dessa faktorer hade, enligt vad erfarenheterna gett vid handen, samverkat till att risken för olycksfall genom »vådaskott» blivit avsevärd. Utredningen ansåg det också ostridigt att skadskjutning av villebrådet fortfarande förekom i graverande omfattning.

Jaktutredningen framhöll att risk för skadskjutning självfallet föreligger under hela jaktdagen men att risken naturligt nog ökar med sämre ljusförhållanden. Vid bestämmandet av tidsgränsen för jakten måste emellertid avgörande betydelse tillmätas det förhållandet att utsikterna att återfinna och avliva en skadskjuten älg blir mindre ju senare på dagen det olyckliga skottet avlossas. Enligt jaktutredningens mening skulle därför den bästa lösningen på problemet vara ett stadgande med samma innehåll, som den föreskrift domänstyrelsen meddelade vid upplåtelse av älgjakt på kronomark och som innebar att den egentliga jakten bör vara avslutad en timme före den tid då det ej längre är skjutljus. Då kan näm-

ligen en skadskjuten älg följas medan det ännu råder dagsljus. Åtlydnaden av ett sådant stadgande skulle emellertid i så hög grad vara beroende av subjektiv bedömning att utredningen ansåg stadgandet omöjligt att tillämpa. Utredningen stannade därför vid, att jakt efter älg inte borde få bedrivas efter solens nedgång, såvida det ej rörde sig om eftersök av sårat vilt.

Beträffande tiden för älgjaktens början framhöll utredningen att det bland länsföreningarna och eljest fanns en betydande opinion för att nattjaktförbudet borde omfatta även timmen före soluppgången. Efter att ha redovisat olika skäl mot en sådan skärpning fann dock utredningen att jakt efter älg bör få börja en timme före soluppgången. Slutligt avgörande för detta ställningstagande hade för utredningen varit att det vid skadskjutning på morgonen finns avsevärt större utsikter att spåra det sårade djuret än vad fallet är vid solnedgången.

I fråga om de övriga hjortdjuren uppehåller sig jaktutredningen till en början vid jakten efter *rådjur*. Jakten efter detta villebråd utövades enligt utredningen som regel utan det uppbåd av jägare eller den upphetsning, som angivits vara bidragande orsaker till olycksfall eller skadskjutningar som sker under älgjakten. Att ej så få fall av skadskjutning förekommer även vid rådjursjakt ansåg utredningen å andra sidan obestriddigt. Men dessa fall torde enligt utredningen sannolikt orsakas mindre av ljusförhållandena än av att det skjutes på för långa håll och icke sällan med olämplig hagelstorlek.

Jaktutredningen framhöll att ett nattjaktförbud, som skulle omfatta tiden från solens nedgång till dess uppgång, skulle omöjliggöra smygjakt (»pürschjakt») på rådjur i gryningen och efter solnedgången. »Den tidiga morgonpürschen» ansågs av utredningen vara en förnämlig jaktform. Smygjakten utövas med kulvapen. Jaktformen måste enligt utredningen anses som den mest humana formen av rådjursjakt. Dessutom erbjuder den enligt utredningen en jakträttsinnehavare, som vill vårda sin rådjurstam även avelsmässigt, goda möjligheter att göra önskat urval.

För jakten på *hjort* fann utredningen att samma regel som för rådjur borde gälla.

Vad jaktutredningen påvisat och anfört rörande jakten efter rådjur, föranledde utredningen att för *rådjur* och *hjort* föreslå ett hela riket omfattande nattjaktförbud, som skulle innesluta tiden från en timme efter solens nedgång till en timme före soluppgången.

Jaktutredningen anförde vidare att *änderna* var villebråd, vilkas skäliga beskattning i län med totalt nattjaktförbud skulle delvis omöjliggöras genom ett vid solnedgången inträdande jaktförbud. Skilda orsaker, bland andra en önskan att minska jakttrycket på andstammarna, hade medverkat till att jakttidens början successivt framflyttats. En följd hade blivit att när jakttiden inträder har *änderna* börjat en ambulerande tillvaro

och det var enligt utredningen en allmän iakttagelse, att de mera sällan kan påträffas i de hemmavatten där de vistats vår och sommar. Emellertid, påpekade utredningen, finnes en viss möjlighet att beskatta dem under morgon- och kvällssträcket. Detta skytte, som enligt utredningen ställer stora krav på utövaren, hade, i likhet med smygjakten efter rådjur, vunnit betydande användning. Det är främst simänderna som är föremål för denna jakt. Den likaledes under senare år genomförda uniformeringen av tiderna för jaktens begynnelse dagar i fråga om dyk- och simänder syntes dock jaktutredningen böra föranleda, att för nattjaktförbudet beträffande änder i allmänhet borde gälla samma timgränser, som utredningen föreslagit för jakten efter rådjur och hjort.

Jaktutredningen erinrade om att gällande danska »jagtlov» stadgade nattjaktförbud från solens nedgång till dess uppgång med undantag för »svømmefugle paa traek», vilka fick skjutas 1½ timme före solens uppgång och 1½ timme efter dess nedgång. Det nya danska förslaget innehöll samma allmänna regel men angav undantaget sålunda, att gäss, änder, måsar samt sothöns och skarvar skulle få skjutas på sträck mellan nyss angivna timgränser. Dock skulle i december månad skytte icke få pågå längre än en timme efter solnedgången.

Jaktutredningen fann för sin del skäl inte föreligga för att annan tidsbestämning för ett totalt nattjaktförbud skulle medges för sträckskytte efter i vedertagen mening jaktbara fåglar i vidare omfattning än vad nyss föreslagits. De genomgående avsiktligt korta jakttider för vissa gåsarter, som i några län med totalt nattjaktförbud gällde med anledning av påstådd skadegörelse på gröda av dylika gäss, fick enligt utredningen anses fullt tillräckliga för sitt ändamål.

Jaktutredningen erinrade fortsättningsvis om att länsstyrelse genom KK nr 607/1963 från och med den 1 januari 1964 i 2 § givits rätt att dispensera från totalt nattjaktförbud för jakt efter *räv*, *mink* eller *hare*. För sådan jakt efter *vildkanin*, som skedde jämlikt 24 § 3 mom. jaktlagen var dylik dispensmöjlighet given i 48 § jaktstadgan. Det rörde sig alltså i de olika fallen om jakt till förebyggande av skadegörelse. Jaktutredningen hade övervägt de undantag som ytterligare kunde tänkas bli nödvändiga vid ett redan med solnedgången inträdande totalt nattjaktförbud. Utredningen hade funnit krav på undantag sannolika i fråga om jakt efter *grävling*, *kråka*, *skata*, *trut* och *mås* ävensom *vildkanin* vid annan jakt efter detta djur än den som kunde bedrivas i nämnda extra ordinära ordning. Utredningen hade emellertid samtidigt blivit övertygad om att beträffande de uppräknade arterna — förutom hare samt räv — något praktiskt påvisbart behov av ytterligare undantag över huvud inte skulle uppkomma, om de timgränser, som var bestämda för det totala nattjaktförbudets inträdande och upphörande i nämnda län, blev gällande även i fortsättningen.

Jaktutredningen fann vidare att en på bestämmelse i stadgan direkt grundad rätt att till förekommande av harskador på fruktträd fälla hare nattetid borde bibehållas. Utredningen anförde härjämte att dispensgivningen beträffande vaksytte efter räv, som utgjorde huvudmotivet för den genom sagda kungörelse företagna ändringen av 2 §, inte fungerat på sätt som torde ha varit åsyftat.

Jaktutredningens uppfattning var att nattjaktförbudet, både det som gällde i hela riket och det vars räckvidd var begränsad till vissa län, utgjorde en mycket betydelsefull del av lagstiftningen rörande jaktens utövande. Möjligast enkla regler och enhetlig tillämpning av dessa utgjorde enligt utredningen villkor för att förbudet skulle anammas av jägarna i gemen, något som inte minst gällde det totala nattjaktförbudet. Sistnämnda båda villkor skulle enligt utredningen tillgodoses bäst om den rätt att avvika från förbudet, som beträffande några djurarter av skilda orsaker kunde vara påkallad, vilade direkt på bestämmelse i författningstexten. Å andra sidan borde antalet sådana avvikelser inskränkas så långt det med hänsyn till jaktvården och viltskadorna lät sig göra.

Avslutningsvis framhöll jaktutredningen att sistnämnda krav skulle uppfyllas i fullt tillräcklig omfattning om man behöll timgränserna för det totala nattjaktförbudet vid de gällande, eller m.a.o. att förbudet anknöts till vad som i hela riket gällde för jakt efter rådjur och hjort. Med dessa timgränser skulle man från förbudet ej behöva undanta annat än jakt efter hare och räv.

Remissyttranden i anledning av jaktutredningens förslag

Jaktutredningens förslag innebar som framgår av det anförda ingen annan ändring i förhållande till den gällande ordningen än att älgjakt skulle sluta vid solnedgången samt att i länen med totalförbud generellt undantag skulle gälla för rävjakt samt viss jakt efter hare i fruktodling. Förslaget remissbehandlades.

Rikspolisstyrelsen, veterinärstyrelsen, statens veterinär-medicinska anstalt, länsstyrelsen i Gävleborgs län, länsåklagaren i Västerbottens län och Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund ville gå längre än jaktutredningen och förordade totalförbud mot nattjakt. *Veterinärstyrelsen, veterinärmedicinska anstalten, länsstyrelsen i Västerbottens län och viltforskningsrådet* förordade att förbud mot nattjakt bör råda redan från solnedgången till och med soluppgången. *Domänstyrelsen, länsåklagaren i Hallands län, länsstyrelserna i Uppsala, Blekinge, Gävleborgs och Jämtlands län, länsjaktvårdföreningen i Jämtlands län samt Jägarnas riksförbund* ville utsträcka förbudet mot jakt efter älg redan från solnedgången till att omfatta även hjort och rådjur. *Statens naturvårdsnämnd* ifrågasatte ifråga om förbudslänen om inte jakten under timmen efter solnedgången

borde inskränkas till att omfatta rådjur, hjort, räv, vildkanin och änder. Mot-svarande önskemål hade *Skånska jägarsällskapet* för Skånes del. *Länsstyrelserna* i *Malmöhus län* och *Hallands län* biträdde utredningens förslag. Även *Svenska jägareförbundet* godtog i allt väsentligt förslaget. Förbundet avstyrkte emellertid de i förbudslänen föreslagna undantagsreglerna beträffande räv och skydds jakt efter hare. Enligt förbundet var erfarenheterna av dispensförfarandet goda varför det borde behållas för räv, mink och hare samt även omfatta vildkanin. I likhet med Svenska jägareförbundet avvisade flera remissorgan i de berörda länen en uppmjukning av nattjaktförbudet beträffande räv och hare.

Veterinärstyrelsen och *Veterinärmedicinska anstalten* framhöll i sina remissvar att jakt nattetid eller under otillräckliga ljusförhållanden över huvud taget måste anses olämpligt. De humanitära synpunkterna med risk för skadskjutningar eller olyckor väger därvid tungt. Veterinärmedicinska anstalten ställde frågan, huruvida humanitära synpunkter skall vara geografiskt betingade och i stort sett endast gälla älg, men i mindre grad hjort, rådjur och annat vilt vad gäller risker för skadskjutning under ljusförhållanden, som inte är jaktligt tillfredsställande. En sådan inställning var enligt anstalten knappast hållbar och kunde icke anses förenlig med nutida uppfattning om hur jakt bör bedrivas. Tillstånd till nattjakt syntes också svårt att förena med stadgandet att jakt inte må bedrivas så att villebrådet tillfogas onödigt lidande. *Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund* framhöll också de faror som är förenade med jakt under otillräckliga ljusförhållanden. Enligt förbundet var det inte förenligt med god jaktkultur att medge nattjakt på några djur och förbundet kunde inte finna något motiv för legalisering av sådan jakt, möjligen med undantag av räv.

Länsåklagaren i *Västerbottens län* förordade ett totalt nattjaktförbud för hela riket bl. a. när ett sådan förbud skulle medföra åtminstone något ökade möjligheter att komma till rätta med de »skumraskskyttar», som opererar även i rikets norra delar. Samma skäl, som dikterat det totala förbudet i vissa sydligare län, talade enligt länsåklagaren i själva verket för ett förbud även i norrlandslänen. Ett sådant förbud, som tydligen icke skulle vara till men för den lojale jägaren, borde dessutom kunna minska riskerna för att skadskjutet vilt inte skulle återfinnas. Länsåklagaren ansåg dock undantag befogat ifråga om änder, räv och föreslagen harjakt. Även *Rikspolisstyrelsen* framhöll att ett totalt nattjaktförbud skulle underlätta kontrollen av den efter mörkrets inbrott bedrivna olovliga och olaga jakten. Styrelsen ansåg vidare att de gällande bestämmelserna kunde medföra svårigheter vid eftersök av skadskjutet djur samt hänvisade till att domänstyrelsen uppmärksammat detta och föreskrivit att älgjakten på kronans marker skall vara avslutad en timme före den tid då det ej längre är skjutljust. *Skogshögskolans lärarkollegium* som ansåg de föreslagna tiderna för jaktens början och slut på dygnet för älg och andra

hjorddjur i och för sig väl motiverade uttalade att kollegiet i princip inte skulle motsätta sig att den tillåtna tiden för jaktens avslutande sattes ännu tidigare med tanke på att tiden för eftersök av eventuellt skadskjutna djur skulle bli längre innan mörkret försvårar eller helt omöjliggör ett dylikt sökande.

Skånska jägarsällskapet, som endast ville medge att jakt får bedrivas till och med en timme efter solnedgången ifråga om hjort, rådjur, räv, vildkaniner och änder anförde att det för skyddet av småviltstammarna, icke minst fansanstammen, är av stor betydelse att jakten avslutas vid solnedgången. Också ifråga om vildgässen var enligt sällskapet en begränsning av kvällsjakten påkallad. Även *Statens naturvårdsnämnd* ville ha ett förbud som innebär ett markerat avståndstagande från den enligt nämnden ej önskvärda skymningsjakten efter sträckande gäss.

De remissorgan som biträtt jaktutredningens förslag hade i stort sett avslutit sig till de synpunkter som utredningen gett uttryck åt.

Interpellationer

Vid vårsessionen 1968 framställdes interpellationer rörande de från årskiftet skärpta reglerna om nattjakt av herr Arvidson i första kammaren och herr Hedin i andra kammaren. Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, besvarade interpellationerna den 13 februari i första kammaren (I: 7 s. 3) och den 8 februari i andra kammaren (II: 6 s. 23). Han anförde därvid att de ändrade bestämmelserna föranletts av de remissvar över jaktutredningens betänkande som avgivits av bland andra veterinärstyrelsen, statens veterinärmedicinska anstalt, rikspolisstyrelsen, länsåklagaren i Västerbottens län och Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund. Avgörande vikt hade alltså fästs vid vad dessa remissorgan uttalat om de risker för skadskjutning och vådaskjutning som är förenade med nattjakt samt behovet av bättre möjligheter att komma tillrätta med det nattliga tjuvskytet. Departementschefen erinrade emellertid om att det i jaktstadgan beaktats att jakt i vissa fall bör få ske efter solens nedgång enligt bestämmelser som länsstyrelsen meddelar med stöd av föreskrifter från statens naturvårdsverk. Med den nya syn på jakten som kommit till uttryck i stadgan hade det dock tett sig naturligt att förbudet mot nattjakt får utgöra en huvudregel, från vilken dispens kan meddelas vid behov.

Statens naturvårdsverks anvisningar

Med anledning av vissa bestämmelser i jaktstadgan har naturvårdsverket i skrivelse den 25 juni 1968 till samtliga länsstyrelser meddelat föreskrifter och anvisningar att gälla från och med den 1 juli 1968. Sålunda har bland annat föreskrivits att undantag enligt 7 § 1 mom. jaktlagen får meddelas

- 2.1. Så att jakt får ske *hela dygnet* i fråga om följande arter
- 2.1.1. vildkanin, stadsduva, kråka, kaja, skata: hela jaktåret,
- 2.1.2. räv och mink: 1.7—31.3, dock i Kopparbergs, Gävleborgs, Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län t.o.m. 15.4.
- 2.1.3. hare: i den mån jakt bedrivs inom anläggning som avses i 18 § 1 mom. första stycket JS, 1.1.—15.4., inom anläggning som är in-hägnad enligt 18 § 1 mom. andra stycket (jfr 6.), hela jaktåret.
- 2.2. Så att jakt får ske *under tiden mellan solens nedgång och en timme efter solens nedgång* i fråga om följande arter
- 2.2.1. hare: i samtliga län under allmän jakttid,
- 2.2.2. ekorre: i samtliga län under allmän jakttid,
- 2.2.3. grävling: i samtliga län under allmän jakttid samt i fråga om jakt, som avses i 3 § kung. om allmänna jakttider, hela jaktåret,
- 2.2.4. mård: i samtliga län under allmän jakttid samt, i fråga om jakt som avses i 3 § kung. om allmänna jakttider, hela jaktåret,
- 2.2.5. kronvilt: i fråga om jakt under särskild jakttid (licens, jfr 5.), en-dast genom personligt tillstånd,
- 2.2.6. dovvilt: i fråga om särskild jakt efter hornbärande hjort 1—30.9. samt, endast genom personligt tillstånd, för smygjakt eller vakt-skytte utan hjälp av drivande hund under annan allmän jakttid eller under särskild jakttid (licens),
- 2.2.7. rådjur: i län där särskild jakt efter hornbärande råbock är tillåten, under den tid för sådan jakt som länsstyrelsen bestämt, samt, en-dast genom personligt tillstånd, för smygjakt eller vaktsskytte utan hjälp av drivande hund, under annan allmän jakttid eller under sär-skild jakttid (licens),
- 2.2.8. änder: i samtliga län under allmän jakttid,
- 2.2.9. tjäder och orre: under allmän jakttid i länet,
- 2.2.10. fasan: under allmän jakttid i länet,
- 2.2.11. dalripa och fjällripa: under allmän jakttid i länet,
- 2.2.12. ringduva: i samtliga län under allmän jakttid.

Undantag enligt 2. får, såvida ej annat anges, medges generellt för hela eller del av länet efter ansökan av jaktvårdssammanslutning för länet och eljest i särskilda fall.

I undantag som gäller kronvilt, dovvilt och rådjur skall anges att den jagande före varje jakttillfälle skall försäkra sig om att en för uppsparning av skadat vilt användbar hund finns tillgänglig.

Ansökan om undantag som avses i 2.1.3. skall göras av den som innehar anläggningen. Undantag meddelas genom tillstånd till viss person. Om skyl-dighet för länsstyrelsen att höra jaktvårdssammanslutning för länet samt genom avskrift av beslut genast underrätta naturvårdsverket gäller sär-skilda bestämmelser i 48 a § JS.

Utskottet

I fråga om nattjakt gäller från och med den 1 januari 1968 som huvudregel att jakt med skjutvapen är förbjuden i hela riket mellan solens nedgång och en timme före solens uppgång. Förbudet omfattar således alla viltarter och gäller under hela jaktåret. Förbudet är emellertid inte absolut, utan länsstyrelsen har möjlighet att med beaktande av de förhållanden som råder inom länet medge undantag i den omfattning och på de villkor som naturvårdsverket bestämmer.

Motionärerna hemställer att riksdagen hos Kungl. Maj:t skall anhålla om sådan ändring av bestämmelsen att denna blir tillämplig endast vid jakt av storvilt, såsom älg, hjort och rådjur. Till stöd för yrkandet anföres att bestämmelsen om ett visst klockslag då skjutvapen får användas vid jakt av både storvilt och småvilt leder till onödig irritation och osämja bland jägarna samt i vissa fall till oförskyllda åtal för överträdelse av jaktstadgan. Motionärerna anser härjämte att om alla länsstyrelser medger undantag från förbudet, vilket de håller för troligt, har bestämmelsen intet berättigande.

Skärpningen i reglerna rörande nattjakten syftar till att motverka de risker för skadskjutning och vådaskjutning som är förenade med sådan jakt samt till att åstadkomma bättre möjligheter att komma till rätta med det nattliga tjuvskytet. Utskottet anser dessa synpunkter vara värda beaktande. Självfallet innebär de nya reglerna visst intrång i jägarnas intressen. Emellertid har genom att länsstyrelserna fått befogenhet att medge undantag från förbudet möjliggjorts en anpassning till de lokala förhållandena inom olika delar av landet. Utskottet har sig bekant att länsstyrelserna i stor utsträckning begagnat sig av denna befogenhet och i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar i betydande grad tillgodosett jaktutövarnas intressen.

Ändringarna i jaktstadgan har helt nyligen trätt i kraft och någon erfarenhet av verkningarna har uppenbarligen ännu inte kunnat vinnas. Underlag för någon åtgärd från riksdagens sida saknas sålunda. Utskottet vill i sammanhanget påpeka att förbud mot nattjakt sedan lång tid tillbaka gällt i vissa län och att erfarenheterna härav varit goda.

Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer därför

att motionen II:618 icke föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 oktober 1968

På tredje lagutskottets vägnar:

HANS LEVIN

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Göran Karlsson (s)*, Svante Kristiansson (s)*, Ebbe Ohlsson (h), Nils-Eric Gustafsson (cp), Åkesson (fp), Hansson (s), fru Landberg (s) och herr Skårman (fp);

från a n d r a kammaren: herrar Levin (s), Johansson i Torp (s), Nyberg (fp), fru Torbrink (s), herrar Grebäck (cp)*, Hedin (h), Svenning (s)* och Hamrin i Kalmar (fp)*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.